رەفورما جاساۋعا، ەسىك اشۋعا تاباندى بولىپ، جوعارى ساپالى دامۇعا تاباندى بولىپ، كورىكتى انحۇيدى جەدەل قۇرۇدا تىك، اناعۇرلىم زور بلگەرىلەۋشىلىككە قول جەتكىزۇ كەرەك

(باسى 1 ـ بەتتە)

اپاتتان قۇتقارۋدىڭ ءبىرىنشى شەبىندەگىلەرگە امانداسىپ، ولاردان حال سۇراپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدى ۇدايىلاندىرۋ مەن ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇ قىزمەتىن ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرىلەتۋ، تاسقىنىن ساقتانۋدى، اپاتتان قۇتقارۋدى جانە اپاتتان كەيىنگى قالپىنا كەلتىرۋدى، قايتا قۇرۋدى كۇشەيتۋ، چاڭجياڭ اتىراۋىن ءبىر تۇلعالاندىرىپ دامىتۋدى ىلگەرىلەتۋ، "14 ـ بەسجىلدىق" مەزگىلىندەگى ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇدى جوسپارلاۋ جونىندە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى.

8 ـ ايدىك 18 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن شي جينپيڭ الدىمەن فۇيياڭ قالاسى فۇنان اۋدانى ۋاڭجيابا توسپا تيەگىنە كەلىپ، انحۇي ولكەسىنىڭ تاسقىنىن ساقتانۋ قىزمەتى جانە ۋاڭجيابا توسپاسىنىڭ تيەگىن اعىپ تاسقان سۋىن ءبولىپ اعىزۋ جاعدايى جونىندەگى تانىستىرۋدى تىڭدادى. ۋاڭجيابا توسپا تيەگى ملك شاقىرىمدىق حۋايحى وزەنىندەگى "ءبىرىنشى تيەك" دەگەن اتقا يە. بيىل 7 ـ ايدىك 20 ـ كۇنى ۋاڭجيابا توسپا تيەگى اراعا 13 جىل سالىپ قايتا اعىتىلىپ، قاۋىرت تاسقىن كەزىندە باسقا ۋاقىتتا قىسىمدى جەڭىلدەتۋ فۇنكتسياسىن ءونىمدى ساۋلەلەندىردى. ۋاڭجيابا توسپاسىنىڭ تاسقىنىن ساقتانۋ، تاسقىنعا قارسى اتتانۋ كورمە زالىندا شي جينپيڭ حۋايحى وزەنىن جونگە سالۋ تاريحى جانە حۋايحى وزەنى الابىندىعى تاسقىنىن ساقتانۋ، تاسقىنعا قارسى اتتانۋ قىزمەتى جاعدايىمەن ەگجەي ـ تەگجەيلى تانىستى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: حۋايحى وزەنى جاڭا جۇڭگو قۇرىلعان سوڭ جالپى بەتتىك جۇيەلى جونگە سالىنعان العاشقى ۇلكەن وزەن. 70 جىلدان بەرى، حۋايحى وزەنىن جونگە سالۋ ءىتارلىقتاي ناتيجەگە قول جەتكىزىپ، تاسقىنىن ساقتانۋ جۇيەسى بارعان سايىن كەمەلدەندى، تاسقىنىن ساقتانۋ، تاسقىنعا قارسى اتتانۋ، اپاتتان ساقتانۋ، اپات زيانىن ازايتۋ قابىلەتى ۇزدىكسىز جوعارىلادى. حۋايحى وزەنىن جونگە سالۋدىڭ تاجىريبەلەرىن ويداعىداي قورىتىندىلاپ، "14 ـ بەسجىلدىق" مەزگىلىندەگى حۋايحى وزەنىن جونگە سالۋ جوباسىن مۇقيات جوسپارلاۋ كەرەك.

وسىدان كەيىن شي جينپيڭ سول ماڭداعى حۇڭلياڭ چەموداۋ ـ سومكە شەكتى سەرىكتەستىگىنە كەلىپ، فۇنان اۋدانىنىڭ جۇمىستاندىرۋ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ جانە اپات سەبەبىنەن كەدەيلەسۋدەن، قايتا كەدەيلەسۋدەن ساقتانۋ جاعدايىمەن تانىستى، سوندداي ـ اق سەحتاعى ءوندىرىس جەلىسىن كورىپ شعىپ، جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەرمەن ىقىلاستى تۇرده اڭگىمەلەستى. شي جينپيڭ كاسپورىننان قينىشىلقتى جەڭىپ، اپات اكەلىگەن زياننىڭ ورنىن قايتا تولتىرۋدى ءۇمىت ەتتى. ول ءار دارەجەلى پارتكومدار مەن ۇكىمەتتەردەن سۇيەمەلدەۋ سەرپىنىن ارتتىرىپ، كاسپورىنداردىڭ قين وتكەلدەن وتۋىنە جاردەمدەسىپ، اپاتقا ۇشراعان بۇقارانىڭ، قينىشىلعى بار بۇقارانىڭ جۇمىستانۋىن قامتاماسىز ەتۋدى تالاپ ەتتى.

كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحنان شىققاننان كەيىن شي جينپيڭ مىڭۋا تاسقىن سۋىن ىركۋ اۋماعىنداعى ساۋجي قالاشىعى ليمين قىستاعى شيتيانپو تەكشەسىنە شىعىپ قىزمەت تەكسەرىدى، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى. تاسقىن سۋ قايتقان سوڭ، تەكشە ماڭىنداعى ەگىنجايلار قاربالاستىققا ءتۇستى، قىستاق تۇرعىندارى شاپشاڭ قيمىلداپ كولشىكتەن تىكەندى تۇڭعىيىق ءدانىن جيناپ، سۋ قايتقان جەرلەرگە تولتىراپ كوكونىس ەكتى. شي جينپيڭ تاقتا قىرىمەن ءجۇرىپ ەگىنجايدىڭ شىنە دەيىن كىرىپ، ەڭبەك ىستەپ جاتقان اۋىلداستاردان ءوندىرىستىڭ قالپىنا كەلۋ جاعدايىن ۇعىستى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جەردىڭ جاعدايىنا قاراي ىستەپ، شاپشاڭ ەگىپ، تولتىراپ ەگىپ، اپات زيانىن مۇمكىندىگىنشە ەڭ تومەنگى شەككە ءتۇسىرىپ، كۇزدە اۋەلگىدەي جاقسى ءتۇسىم الۋعا ۇمتىلۋ كەرەك. تاسقىن سۋىن ىركۋ اۋماعىنىڭ ەرەكشەلىگىنە نەگىزدەلە وتىرىپ بۇقارانىڭ ءوندىرىس، تۇرمىسىن ورنالاستىرىپ، ارتىقشىلىعىن ساۋلەلەندىرىپ، ولقىلىعىن تولتىراۋ، سونىمەن بىرگە اۋىلداستارىدى بىرتىندەپ كوشپە شىعۋعا جەتەكتەپ جانە ىنتالاندىرىپ، تاسقىن سۋىن ىركۋ اۋماعىنداعى حالقتىڭ ەندى ارتپاۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

شي جينپيڭ ىلە ـ شالا شيتيانپو تەكشەسىنە شىعىپ، قىستاق كەلبەتىنە كوز جۇگىرتتى ءارى قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۇيلەرىنە كىرىپ، ولاردىڭ وتباسى تابىسى، اپات زيانى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋ سياقتى جاعدايلارىمەن تانىستى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ءار دارەجەلى پارتكومدار مەن ۇكىمەتتەر مەملەكەتتىڭ بەلگىلەمەسى بويىنشا، قاتىستى تولەم قارجىلارىن جەدەل تۇرده تىڭعىلىقتى تياناقتاندىرۋ، سوندداي ـ اق تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەي قامتاماسىز ەتۋ سياقتى كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ شارالارىن ورتاعا قويىپ، اپاتقا ۇشراعان بۇقارانىڭ نەگىزگى تۇرمىسىنىڭ ىقپالعا ۇشىراماۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

تەكشەدەن تۇسەردە قىستاق تۇرعندارى جاپا ـ تارماعاي باس شۇجيەمەن امانداستى. شي جينپيڭ اۋىلداستارعا بىلاي دەدى: مەن اپات رايونىنداعى بۇقارانىڭ قامىن كوپ ويلايمىن، بۇل جولى اۋىلداستارعا ارنايى امانداسۋعا كەلىپ، پارتكوم مەن ۇكىمەتتىڭ كومەگىندە كوپشىلىكتىڭ تۇرمىسىنىڭ بىرتىندەپ قالپىنا كەلگەندىگىن، وندىرىستە ءوزىن قۇتقارۋدى بەلسەنە ورىستىرۋ مەن ەكونوميكانى ناقتىلاندىرۋدى، كۇشەيتۋدى، ساپالىلاندىرۋدى نەگىزگى قامال الۋ بەتالىسى ەتۋگە تاباندى بولىپ، ءبىر جاعنان، ءداستۇرلى كاسىپتەردىڭ تيىمىنىڭ وزگەرىپ، دارەجەسىنىڭ جوعارىلاۋىن يگەرىپ، ەندى ءبىر جاعنان، ستراتەگيالىق جاڭا وركەندەگەن كاسىپتەردىڭ دامۇىن، زورايۋىن يگەرىپ، جاساۋ كاسىبىنىڭ جەدەل تۇرده سيفرلانا، جەلىلەنە، زەردەلىلەنە دامۇىن ىلگەرىلەتىپ، كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ، قامداۋ تىزبەگىنىڭ تۇراقتىلىعى مەن وسىزماندانۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتۋ كەرەك. ىشكى سۇرانىستى كەڭەيتۋ سىندى ستراتەگيالىق نەگىزگى ءتۇيىندى مىقتاپ يگەرىپ، جاڭا دامۇ جەلىسىن قالىپتاستىرۋدىڭ ۇتىمدى جولىن قۇلشىنا قاراستىرۋ كەرەك. دۇنيەجۇزىنىڭ بىرەگەي دەڭگەيىنە تۇرالاپ، الدىڭعى لەكتە نىزدەسىپ جاساۋدى جانە كورەگەندىكپەن جايعاستىرۋدى كۇشەيتىپ، شەشۋشى وزەكتى تەحنيكالاردان قامال الۋ سەرپىننەن كۇشەيتۋ كەرەك. رەفورمانىڭ تىك سەرپىلىس جانە باستاۋ رولىن ويداعىداي ساۋلەلەندىرىپ، رەفورماعا سۇيەنە وتىرىپ دامۇداعى بوگەتتەردى بۇزۋ، دامۇ باسىمدىلىعىن توپتاۋ، دامۇ قوزعاۋشى كۇشىن ارتتىرۋ كەرەك. ءبىر تۇلعالاندىرۋ جانە جوعارى ساپا سىندى ەكى كىلت سوزبەن مىقتاپ بايلانىستىرىپ، ءتۇيىندى سالالاردىڭ ءبىر تۇلعالانۋ قۇرىلىسىن ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتۋ، چاڭجياڭ اتىراۋىنداعى دامۇدىڭ ءبىر تۇلعالانا دامۇىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: حالقتى وزەك ەتكەن دامۇ يدەياسىن مىقتاپ ورناتىپ، حالىق تۇرمىسى ينجەنەرياسىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، كاسىپورىندارعا كومەكتەسەتىن، اۋىرتپالىقتى جەڭىلدەتەتىن، جۇمىس ورىندارىن ورنىقتىراتىن، جۇمىستانۋدى كەڭەيتەتىن اناعۇرلىم كوپ قولداۋ سىياتتى شارالاردى شعارىپ، جوعارى مەكتەپ بىتىرگەن وقۋشىلار، شارۋا جۇمىسكەرلەر، قوسىننان شەگىنگەن اسكەريلەر، اپاتقا ۇشىراعان بۇقارا سياقتى ءتۇيىندى قاۋىمنىڭ جۇمىستانۋ قىزمەتىن كورنەكتى تۇردە ويداعىداي ىستەپ، قينىشىلقتان قۇتقارىپ كاسىپورىندارعا تىيمدىلىك جاساۋ ساياساتىن ويداعىداي تياناقتاندىرىپ، بازار تۇلعالارىنىڭ ومىرشەڭدىگىن قورعاۋ جانە قاۋلاتۋ كەرەك. پارتيانىڭ وقۋ ـ اعارتۋ باعىتىن جاپىاي دايەكتىلەندىرىپ، ونەگە كورسەتپ ادام تاربيەلەۋ ءتۇىرلى مىندەتتىن تياناقتاندىرىپ، وقۋ ـ اعارتۋ ادىلدىگىن جەبەۋ كەرەك. قازىرگى كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ ساياساتىنىڭ جالپى تۇلعالىق تۇراقتىلىعىن ساقتاپ، جاپىاي كەدەيلىكتەن ارىلتۋ مەن اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ ءونىمدى تۇرده جالعاسۋىن ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتۋ، كەدەي وڭىرلەردىڭ جاپىاي گۇلدەنۋگە بەت الۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك. ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ، قۇتقارۋ ـ ەمدەۋ كەلەلى ءتۇزىلىس ـ مەحانيزمىن كەمەلدەندىرىپ، الۋمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ بويىنشا توتەنشە جاعدايدى باسقارۋ جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرۋ كەرەك. قوعامدىق جونگە سالۋ مەن قىزمەت وتەۋدىڭ سالماعىنىڭ نەگىزگى ساتىعا ويسۇىن ىلگەرىلەتىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ قوعام امانداعىن جان ـ جاقتى جونگە سالۋىن كەمەلدەندىرۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: حالىق ـــ پارتيامىزدىڭ بىلىك جۇرگىزۋ نەگىزى. جاڭا تىپتى ايدارشا ۋىرۋس وكپە قابىنۋ ىندەتىنە قارسى تۇرۋ، تاسقىنعا قارسى اتتانىپ ۋىتپتەن اراشالاۋ كۇرەسى پارتيامىز قاشاندا حالىق ءۇشىن بىلىك جۇرگىزسە، حالىققا سۇيەنىپ بىلىك جۇرگىزسە بولعانى، بارلىق جەردە جەڭىسكە جەتە الاتىندىعىن تاعى دا كورسەتتى. ءار دارەجەلى باسشىلىق القاسى مەن باسشى كادرلار پارتيانىڭ باس ماقساتىن امالياتتا ايگىلەپ، بۇقارالىق كوزقاراستى مىقتاپ ورناتىپ، فورماشىلدىقتى، تورەشىلدىكتى باتىل تيۋگە كەرەك. قالىڭ پارتيا مۇشەلەرىن، كادرلاردى مۇرات ـ سەنىمدى نىعايتۋعا تاربيەلەپ، جەتەكتەپ، ساياسيداعى دۇرىس پەن بۇرىستى پارىقتاۋ، ساياسي تاباندىلىقتى ساقتاۋ، ساياسي جاعدايدى مەڭگەرۋ، ساياسي حاۋپ ـ قاتەردەن قورعانۋ قابىلەتىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتۋ كەرەك. شىرىكتەسۋگە قارسى تۇرۋدا شەكتەلگەن ءوڭىر بولماۋدان، تۇتاس قامتۋدان، استە راقىم ەتپەۋدەن جازباي، شىرىكتەسۋگە باتىلدىق ەتكىزبەيتىن، شىرىكتەسۋگە مۇمكىندىك بولمايتىن، شىرىكتەسۋدى وينا المايتىن ءتۇزىلىس ـ مەحانيزم قۇرىلىسىن ءبىر تۇتاس ىلگەرىلەتپ، پارتيانى جاپىاي قاتاڭ جونگە سالۋدىڭ نەگىزگى ساتى ءبىرىنشى شەبىنە، بۇقاراعا قاراي كەڭەيتۋ ىلگەرىلەتپ، دۇرىس سالتتى اسقاقتاتۋ، سايەسىدا سەرگەك بولۋ كەرەك.

دىڭ شۇەشياڭ، لىۋ حى، چىن شي، ژاڭ يۇڭ، حى ليفىڭ جانە ورتالقتىڭ قاتىستى تاراۋلارىنداعى جاۋاپتى جولداستار قىزمەت تەكسەرۋدە بىرگە بولدى، جاڭ يۋۋشيا قاتىستى قيمىلدارعا قاتىناستى.

تەتكەندىگىن كورىپ، الاڭسىز بولدىم. اۋىلداستاردىڭ ءوز كۇشىتەرىنە سۇيەنىپ ۇزدىكسىز قۇلشىنىپ، تۇرمىستارىن ونان ارى شالقىتا ءتۇسۋىن ءۇمىت ەتەمىن.

8 ـ ايدىك 19 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن شي جينپيڭ ما ـ انشان قالاسىنا بارىپ قىزمەت تەكسەردى، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى. شۇەجياۋا ەكولوگيالىق باقشاسى چاڭجياڭ وزەنىنىڭ جاعاسىنا ورنالاسقان، ۇزاقتان بەرى وندا بەتالدى قۇرىلىستار سالىنىپ، لاس سۋلار كەلسە ـ كەلمەس جايىلىپ جاتاتىن، رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ ارقىلى قازىر بۇل جەر بۇقارانىڭ وزەن جاعالاپ، سۋ ساعالاپ، جاسىل مانات ارالايتىن كورىكتى جاعاجاينا اينالعان. شي جينپيڭ ما ـ انشان قالاسىنىڭ چاڭجياڭ وزەنى جاعالاۋىن جالپىلىق رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ جانە ەكولوگيالىق ورتاسىن قورعاۋ، قالپىنا كەلتىرۋ، چاڭجياڭ وزەنىندە 10 جىل بالىق اۋلاۋعا تىيم سالۋ سياقتى قىزمەتتەردىڭ تياناقتانۋ جاعدايىمەن ەگجەي ـ تەگجەيلى تانىستى، سوندداي ـ اق وزەن جاعاسىنا بارىپ چاڭجياڭ وزەنىنىڭ سۋ جاعدايىن جانە جاعالاۋداعى ەكولوگيالىق ورتانى كوزدەن كەشىردى. شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋ مەن ەكونوميكانى دامىتۋ قايشىلىقتى، قاراما ـ قارسى قاتىناس ەمەس، قايتا دىالەكتيكالىق بىرلىك قاتىناسى بولىپ تابىلادى. ەكولوگيانى ويداعىداي قورعاپ، ەكولوگيانىڭ ارتقىشىلىعىن ساۋلەلەندىرگەندە عانا، جوعارى ساپالى دامۇدى جۇزەگە اسىرۋعا بولادى. چاڭجياڭ وزەنىنە 10 جىل بالىق اۋلاۋعا تىيم سالۋ جوسپارىن اتقارۋدا قاتىستى قىزمەتتەردى تىڭعىلىقتى ورىندىاپ، قالىڭ بالقىشلاردىڭ جاعاعا شعۇدى قالاۋىنا، جاعاعا شعا الۋىنا، جاعاعا شققان سوڭ ورىنعىپ قالا الۋىنا، بايى الۋىنا مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك. چاڭجياڭ وزەنى ەكونوميكالىق بەلدەۋى قۇرىلىسىندا جاپىاي قورعاۋدى ورتاق يگەرۋ، جاپىاي اشۋمەن اينالىسپاۋ كەرەك. چاڭجياڭ وزەنىن ايالاۋ، چاڭجياڭ وزەنىن قورعاۋ تانىمىن كۇشەيتىپ، "حالىق چاڭجياڭ وزەنىن قورعايتىن، چاڭجياڭ وزەنى حالىقتى باقتىقا كەنەلتەتىن" تاماشا اينالمەدى جۇزەگە اسىرىپ، "كوك وزەن شعىسقا جوڭكىلە اققان" تاماشا كورىنىستى قايتا كوز الدىعا اكەلۋ كەرەك.

ما ـ انشان قالاسى بولات ـ تەمىر كاسىبىمەن قۇرىلعان، بولات ـ تەمىر كاسىبىمەن گۇلدەنگەن. شي جينپيڭ جۇڭگو باۋ ـ ۋ ماڭاڭ توبىنا كەلىپ، كاسىپورىننىڭ ءوندىرىس، شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ جاعدايىمەن تانىسىپ، ءتۇيىندى ونىمدەر كورسەتىلىمىن كورىپ شقتى. وسىدان سوڭ شي جينپيڭ ساپالى قورىتپا مەتال شىبىق ماتەريالدارى سەحنا كىرىپ، قىزدىرۋ پەشى، العاشقى يلەمدەك ورناق، ورتاڭعى يلەمدەك ورناق سياقتىلاردىڭ جۇمىس جاعدايىن كورىپ شقتى. سەحتىڭ سىرتىندا كاسىپورىننىڭ ەڭبەك ۇلگىلەرى، جۇمىسشى ۋاكىلدەرى باس شۇجيدىڭ كەلگەنىن كورىپ، قىزۋ شاپالاق سوقتى. شي جينپيڭ كوپشىلىكپەن ىقىلاستى تۇرده سالەمدەستى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ىندەت تۇىلعانىنان بەرى، ماڭاڭ توبى قينىشىلقتى ەڭسەرىپ، جۇمىستى، ءوندىرىستى الدىمەن قالپىنا كەلتىردى، الدىڭعى جارتى جىلداعى ءونىم مولشەرى مەن شارۋاشىلىق كىرىسى سايكەس مەزگىلدەگگە سالىستىرعاندا "بىردەي ءوسۋدەي" جۇزەگە اسىردى. مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندار رەفورماسىن تەرەڭدەتۋ جانە چاڭجياڭ اتىراۋىن ءبىر تۇلعالاندىرىپ دامىتۋدى ىلگەرىلەتۋ سىندى كەلەلى ورايدى مىقتاپ يگەرىپ، جاڭا ماتەريالدارىدى، جاڭا تەحنيكالاردى زەرتتەۋ ـ اشۋدى كۇشەيتىپ، تەحنيكالىق دەڭگەيى جوعارى، قوسىمشا قۇنى جوعارى اناعۇرلىم كوپ جاڭا ونىمدەر اشىپ، ءوندىرىپ، بازاردىعى باسەكەلىك قابىلەتىن كۇشەيتۋ كەرەك. ەڭبەك ۇلگىلەرى رەسپۇبليكامىزعا ەڭبەگى سىڭگەن ەگەيلەر، ەڭبەك ۇلگىلەرى رۇحىن زور كۇشپەن اسقاقتاتۋ كەرەك.

8 ـ ايدىك 19 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن شي جينپيڭ حىفي قالاسى فيدۇڭ اۋدانى شبالياڭۇي ەكولوگيالىق سازدىعى تاسقىن سۋىن ىركۋ اۋماعىنىڭ چاۋحۋ كولى ۇلكەن بوگەتىنىڭ لوجياتۋان بولىگىندە قىزمەت تەكسەردى. بيىل تاسقىن مەزگىلى كىرگەننەن بەرى، چاۋحۋ كولىنىڭ سۋ دەڭگەيى تاريحتاعى ەڭ جوعارى مانىنەن تالاي رەت استى، حىفي قالاسى تاسقىن سۋىن ىركۋ ءۇشىن شبالياڭۇي مەن ونىڭ ماڭىنداعى توسپا اۋماعىن ىرىقتىلىقپەن سىكە قوستى. شي جينپيڭ چاۋحۋ كولىنىڭ سۋ جاعدايىن زەر سالا كورىپ شعىپ، چاۋحۋ كولىن اينالدىرا وراعان نەگىزگى توسپا اۋىزدارىنىڭ تاسقىن سۋىن ءبولىپ اعىزۋ، سوندداي ـ اق توگىرەگىندەگى سازدىقتىڭ تاسقىن سۋىن ىركۋ، چاۋحۋ كولىنىڭ جان ـ جاقتى جونگە سالىنۋ جاعدايى جونىندەگى مالىمەتتى تىڭداپ، تاسقىنىن ساقتانۋ زاتتىق ماتەريالدارى مەن ۇلكەن بوگەنىڭ بەكەمدەلۋ جاعدايىن ۇعىستى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: سازدىقتىڭ تاسقىن سۋىن ىركۋ اۋماعى رەتىندەگى ورنىنان جانە جوباسىنان جازباي، ەكولوگيالىق سازدىقتاعى تاسقىن سۋىن ىركۋ اۋماعىنىڭ تاسقىن سۋىن جىبەرۋ ـ ىركۋ يقۇاتى مەن ەكولوگيانى قورعاۋ يقۇاتىن تەزىرەك قالپىنا كەلتىرۋ كەرەك. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: قازىر وڭتۇستىگى قاتىستى جەرلەر تاسقىنىن ساقتانۋ، اپاتتان قۇتقارۋ قىزمەتىن ۇزدىكسىز ويداعىداي يگەرۋى، سونىمەن بىرگە قوسالقى اپاتتان قاتاڭ ساقتانۋى كەرەك. سولتۇستىگى قاتىستى جەرلەر تۇىلۋى مۇمكىن بولعان تاسقىن جاعدايىنا بايلانىستى ساقتىق پەن قورعانىستى كۇشەيتىپ، تاسقىننان ساقتانۋ، اپاتتان قۇتقارۋ قىزمەتتەرىن جاپىاي تياناقتاندىرىپ، تاسقىن مەزگىلىنەن امان ـ ەسەن وتۋگە، حالىق بۇقاراسىنىڭ ءومىرى مەن مال ـ مۇلكىنىڭ حاۋىپسىزدىگىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك.

ۇلكەن بوگەندە شي جينپيڭ تاسقىننان ساقتانۋ، تاسقىنعا قارسى اتتانۋ، اپاتتان قۇتقارۋ كۇرەسىندە قۇربان بولعان جولداستاردىڭ وتباسىنداعىلارعا، تاسقىننان ساقتانۋ، تاسقىنعا قارسى اتتانۋ ءبىرىنشى شەبىندەگىلەرگە، وزات تىپتەردىڭ ۋاكىلدەرىنە جانە اپاتقا قارسى اتتانۋ، حاۋىپتەن اراشالاۋعا قاتىناسقان اسكەري بولىمدەردىڭ كوماندىر ـ جاۋىنگەرلەرىنە شىن ىقىلاسپەن امانداسىپ، ولاردان حال سۇرادى ءارى بۇكىل ەلدەگى تاسقىننان ساقتانۋ، تاسقىنعا قارسى اتتانۋ، اپاتتان قۇتقارۋدىڭ ءبىرىنشى شەبىندە ەرلىكپەن شايقاس جاساپ جاتقان جولداستارعا شىنايى سالەم جولدادى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: بيىل تاسقىن مەزگىلى كىرگەننەن بەرى، وڭتۇستىك پەن سولتۇستىكتەگى داريا، وزەن ـ كولدەردە سۋ دەڭگەيى ساقتىق دەڭگەيىنەن اسقان قاتەرلى جاعداي ىركەس ـ تىركەس جارىققا شقتى. قالىڭ كادرلار مەن بۇقارا جانە حالىق ازاتتىق ارمياسى، قارۋلى ساقشى كوماندىر ـ جاۋىنگەرلەرى پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ ۇندەۋىنە باتىل ۇن قوسىپ، جاپا شەگۋدەن، شارشاپ ـ شالدىعۋدان، قۇربان بولۋدان قورىقپايتىن رۋحانى كۇرەس جىگەرىن اسقاقتاتىپ، تاسقىننان ساقتانۋ، اپاتتان قۇتقارۋدىڭ ءبىرىنشى شەبىندە تاپجىلماي تۇرىپ، كوپتەگەن وزات تىپتەر مەن اسەرلى ىستەر جارىققا شقتى، جۇڭگو حالقىنىڭ ەل بىرلىگىنەن بەرىك قامال تۇرعىزۋ، قايسارلىقپەن كۇرەسۋ، باتىل جەڭىسكە جەتۋدەي باتىرلىعىن ايگىلەپ، تاسقىن مەيىرىمسىز بولعانىمەن، ادامدا مەيىرىم بولاتىن ۇلى سۇيىسپەنشىلىكتى جازدى. پارتيا مەن حالىق سىزدەرگە العىس ايتادى!

سول كۇنى تۇستەن كەيىن شي جينپيڭ حىفيدا انحۇي جاڭالىق اشۋ سارايىن ەكسكۇرسيالاپ، انحۇيدىڭ ەلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدى ىلگەرىلەتۋدە جانە ستراتەگيالىق جاڭا وركەندەگەن كاسىپتەردى دامىتۋدا قول جەتكىزگەن بەلسەندى ىلگەرىلەۋشىلىكتەرىن تۇراقتاندىراتىندىعىن ءبىلدىردى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: انحۇيدىڭ چاڭجياڭ اتىراۋىنىڭ ءبىر تۇلعالانا دامۇىمەن جەدەل توعىسىپ، قارىستاپ دامۇدى جۇزەگە اسىرۋدىڭ تەتىگى جاڭالىق اشۋعا سۇيەنۋدە. جاڭالىق اشۋدىڭ نەگىزىن ونان ارى بەكەمدەپ، ەلىم ـ تەحنيكا جەتىستىكتەرىن يگىلىككە جاراتۋدى جەدەلدەتىپ، جاڭا وركەندەگەن كاسىپتەردى جەدەل جەتىلدىرىپ، تاباندىلىقپەن ۇزاق ۋاقىت ەڭبەك ەتۋ كەرەك.

چاڭجياڭنان ءوتۋ شايقاسىنىڭ ەسكەرتكىش سارايى چاۋحۋ كولىنىڭ جاعاسىندا. 71 جىلدىڭ الدىندا حالىق بۇقاراسىنىڭ زور كۇشپەن قولداۋىندا حالىق ازاتتىق ارمياسى چاڭجياڭداعى تابيعي بوگەتتى ءبىر جولدا بۇزىپ ءوتىپ، بۇكىل جۇڭگونى ازات ەتۋگە شارت ـ جاعداي ازىرلەدى. شي جينپيڭ ەسكەرتكىش سارايىن ەكسكۇرسيالاپ، سول كەزدەگى توڭكەرىس تاريحىن ەسكە الدى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: حۋايحاي شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە بۇقارانىڭ قول اربامەن قاۋىرت جۇمىس ىستەۋدىڭ ارقاسىندا قول جەتتى، چاڭجياڭنان ءوتۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە بۇقارانىڭ كىشكەنە قايىقتارمەن تاسمال جۇمىسىن قاۋىرت جۇرگىزۋىنىڭ ارقاسىندا قول جەتتى. ءارقانداي ۋاقىتتا ءبىز اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاۋىمىز، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋىمىز، حالىق سىندى ءتۇپ تورکىندى ۇمىتپاي، حالىقتىڭ ماڭگى ادال قىزمەتشىسى بولۋىمىز كەرەك. وتانشىلدىق تاربيەنى جاپىاي ورىستەتپ، ادامداردىڭ تاريح پەن حالىقتىڭ نە ءۇشىن جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىن تاڭداعانىن، نە ءۇشىن، ءسوز جوق، جۇڭگوشا سوتسيالىزم جولىمەن بۇلجىماي ءجۇرۋ، جۇڭگوۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋىن جۇزەگە اسىرۋ كەرەكتىگىن ىشكەرىلەي تۇسىنۋنە مۇمكىندىك جاساۋىمىز كەرەك.

8 ـ ايدىك 21 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن شي جينپيڭ انحۇي ولكەلىك پارتكوم مەن ولكەلىك ۇكىمەتتىڭ قىزمەت مالىمەتىن تىڭداپ، انحۇيدىڭ ءتۇرلى قىزمەتتەردە قول جەتكىزگەن ناتيجەلەرىن تۇراقتاندىرىپ، انحۇيداعى قالىڭ كادرلار مەن بۇقارانىڭ ونان ارى يدەيانى ازات ەتىپ، ءورىس اشا قۇلشىنا ىلگەرىلەپ، مىندەتتىڭ ماڭىزدىلىعىن ءبىلۋىن، ماڭىزدى مىندەتتى ارقالاي ءبىلۋىن، قامال الىپ قيىندىقتاردى جەڭىپ، جاپىاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋعا، جاپىاي سوتسيالىستىك وسىزماندانعان مەملەكەت قۇرۇدىڭ جاڭا ساپارىن باستاۋعا ءتىپتى زور ۇلەس قوسۋىن ءۇمىت ەتتى.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: كەزەكتە تاسقىننان ساقتانۋ، اپاتتان قۇتقارۋ مىندەتى ءالى دە وتە جاپالى، ءار دارەجەلى پارتكومدار مەن ۇكىمەتتەر شارشاپ ـ شالدىعۋدان قورىقپاۋ، ۇزدىكسىز شايقاس جاساۋ ستيلىن ساۋلەلەندىرىپ، تاسقىننان ساقتانۋ، اپاتتان قۇتقارۋ جانە اپاتتان كەيىنگى قالپىنا كەلتىرۋ، قايتا قۇرۋ قىزمەتىن جاقسى ىستەپ، اپاتقا ۇشىراعان كاسىپورىنداردىڭ جۇمىستى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋىن قولداۋ كەرەك. ىندەت، اپات سەبەبىنەن كەدەيلەسۋدەن، قايتا كەدەيلەسۋدەن ساقتانۋدى كورنەكتى ورىنعا قويىپ، كەدەيلەردى دالمە ـ ءدال سۇيەمەلدەۋگە تاباندى بولىپ، باعىنتامالى تۇرده كومەكتەسۋ، سۇيەمەلدەۋ كەرەك. ساقتانۋدى نەگىز ەتۋگە، ساقتانۋ، قارسى اتتانۋ، قۇتقارۋدى ۇشتاستىرۋعا تاباندى بولىپ، "14 ـ بەسجىلدىق" جوباسىن ۇشتاستىرىپ، نازاردى وزەن ـ كولدەردىڭ حاۋىپسىزدىگىنە، ەكولوگيالىق ورتانىڭ حاۋىپسىزدىگىنە، قالالاردىڭ تاسقىننان ساقتانۋ حاۋىپسىزدىگىنە شوعىرلاندىرىپ، نەگىزدىك، توراپتىق كەلەلى نىساندار دان ءبىر توبىن جوبالاپ سالۋ كەرەك. استىق حاۋىپسىزدىگى جاۋاپكەرشىلىگىن باتىل تۇرده ورنىقتىلىقپەن ارقالاپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، اۋىل ـ قىستاقتىڭ ءۇش كاسىپ سالاسىنىڭ توعىسپالى دامۇىن جەبەپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ ساپاسى مەن ونىمدىلىگىن جانە باسەكەلىك قۇاتىن جوعارىلاتۋ كەرەك.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: دامۇدىڭ كەزەڭدىك جاڭا ەرەكشەلىكتەرىن، جاڭا تالاپتارىن ىشكەرىلەي يگەرىپ، تۇلعالىق ەكونوميكانى ناقتىلاندىرۋدى، كۇشەيتۋدى، ساپالىلاندىرۋدى نەگىزگى قامال الۋ بەتالىسى ەتۋگە تاباندى بولىپ، ءبىر جاعنان، ءداستۇرلى كاسىپتەردىڭ تيىمىنىڭ وزگەرىپ، دار